

GrønsagsNYT

Nr. 2 // 28. marts 2017

Aktuelt

Luften siger forår, men jorden er ikke alle steder blevet bekvem endnu. Se nedenstående link til jordtemperaturen, hvor det fremgår, at der vil ske en ret markant stigning inden for de næste 2-3 døgn. Nogle steder i landet lider man stadig af den megen nedbør, der faldt her i sidste uge, så det er et spørgsmål om afdræningen, hvor hurtigt man kan komme i gang med arbejdet.

Jordtemperatur

https://www.landbrugsinfo.dk/Planteavl/Vejret/Sider/PL_Jordtemperatur.aspx

Lovstof og regler

Gødningsregnskab og sprøjtejournalindberetning

Husk fristen for indsendelse af gødningsregnskab og sprøjtejournalindberetning d. 31.marts.

Grønne krav, nu også med sanktionsmulighed

Hvis en landmand i 2017 vælger ikke at opfylde de grønne krav, så reduceres den grønne støtte, samt der pålægges sanktion på den manglende opfyldelse på max 20% af den grønne støtte. Dvs. i 2017 udgør reduktion og sanktion max 120% af den grønne støtte.

Tilskudsmuligheder

På hjemmesiden [Tilskudsordninger](#) findes en samlet liste over tilskudsmuligheder:

Spørg altid om muligheder for tilskud, inden du går i gang med et projekt. Kontakt : Mona H. Christensen, Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N. Tlf.: 8740 5478. E-mail: mhc@vfl.dk

Økologi

Økologitilsagn

Hvis du ønsker at blive økolog fra efteråret, skal der søges økologitilsagn FORUD, her d. 21. april ved fællesskemaet.

Nyt om kemi

Ryd op i kemirummet!

Et godt overblik over midlerne i kemirummet forebygger fejltagerelser under sprøjtearbejdet, og det forebygger ubehagelige overraskelser ved kontrol.

KemiTjek er en app, som giver dig mulighed for at scanne stregkoden og med det samme få svar på, om midlet er lovligt at anvende og opbevare. KemiTjek findes til Android-baserede mobiltelefoner og tablets, og som noget nyt også til iOS-baserede enheder (iPhone og iPad).

Kemitjek bestilles på LandbrugsInfo.dk og kan downloades fra henholdsvis Google Play og Apple's App Store. [Følg link her](#) eller scan QR-koden:

INDHOLD

Aktuelt

Lovstof og regler

Tilskudsmuligheder

Økologi

Nyt om kemi

Salat, kinakål og kål

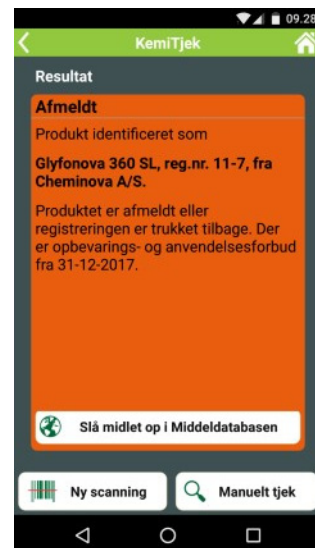
Løg

Gulerødder

Pastinak, persillerod

Rødbeder

Arrangementer

KemiTjek-appen koster kr. 99 pr. år. Billedet viser resultatet af en stregkode-scanning af etiketten for Glyfonova 360 SL:

Skærbillede fra KemiTjek ved scanning af Glyfonova 360 SL-etiketten. Rød skærm betyder, at midlet bliver forbudt inden for en angiven periode, mens mørkerød skærm betyder, at midlet allerede er forbudt og skal bortskaffes. Grøn skærm betyder "fred og ingen fare", dvs. at midlet stadig kan opbevares og anvendes lovligt uanset den viste slutdato.

Tjek kemirummet 2 gange årligt

De nye regler om at udgåede midler ikke længere må opbevares efter en fastsat dato har medført, at det er tilrådeligt to gange om året at gå alt igennem og tage stilling til, om produkterne stadig er lovlige.

Hvis du ikke bruger KemiTjek, skal du ved gennemgang af "gamle" midler lægge mærke til registreringsnummeret, som kan findes på forsiden af etiketten, se eksempel for det nu forbudte ukrudtsmiddel Aramo herunder. I Middeldatabasen kan registreringsnummeret f.eks. findes på 'Positivlisten'. Hvis et plantebeskyttelsesmiddel ikke er på positivlisten, er det forbudt at opbevare og skal bortskaffes på den kommunale modtagestation.

Nyt om enkelte grønsagskulturer:

Salat, kinakål og kål

Afhærdning

Det er stadig fornuftigt at afhærde hold af salat og kål på en hærdeplads. Der kræves først og fremmest godt læ og en høj placering i terrænet, så arealet ikke oversvømmes af overfladevand, der kan videreføre smitte med kålbrot eller drukne rødderne. Dæk kun planterne med fiberdug på hærdepladsen i tilfælde af nattefrost. Sørg altid for god opvanding af pletter/bakker, da det også har en god buffervirkning ved let nattefrost. Er planterne ikke opvandet med startgødning med P og Mo, kan det med fordel gøres ud fra opskriften i nedenstående, mens planterne endnu står til afhærdning (kun konventionelle planter).

Udplantning

Selv efter god afhærdning, kræves indtil videre forsvarlig dækning med fiberdug. Det er et temperamentsspørgsmål, om man fortsat vil dække med to lag dug eller nøjes med et lag. Der vil dog stadig, specielt på indlandslokaliteter være en vis risiko for reel nattefrost ned til under -5°C . Vi regner normalt med en virkning af hvert lag fiberdug på 1,5-2 $^{\circ}\text{C}$. Det er antal af lag der giver ekstra beskyttelse, ikke tykkelsen/vægten af dugen. Ofte vil de to lag dug klæbe til hinanden uden luft imellem og så er der ikke en reel ekstra beskyttelse. Planter, der rører ved dugen, får overført frosten direkte til bladene og risikerer kraftig svidning. Optimalt set bør dugen holdes fri af planterne ved at placere bøjler, paller el. lign. i bedene, men det er ikke realistisk at udføre på større arealer.

Gråskimmel i skadede planter af salat

Planter, der f.eks. har fået skrammer og knækkede blade pga. frost eller en tung, våd fiberdug, der slår i vinden, er ekstra udsatte for angreb af gråskimmel, der vil inficere via sårene. Specielt i salat er dette en reel risiko, også pga. de fugtige forhold uden dugen.

Velfærdede planter, der er gødsket med phosphit midler (Resistim, Micodux m.fl.) er normalt mere modstandsdygtige over for stress og dermed plantesygdomme.

Hold godt øje i kulturen og behandl med [Signum WG](#) (regelret godkendt) eller Switch 62,5 WG, der har en [mindre anvendelse mod gråskimmel](#). Begge disse midler indeholder systemiske aktivstoffer og vil derfor have en vis virkning, hvis der sprøjtes gennem fiberdugen. Scala ([mindre anvendelse i salat](#)), samt [Serenade ASO](#), (godkendt i økologi i salat), er kun kontaktvirkende (Scala også lokalsystemisk) og rent forebyggende, så her må man evt. behandle lige efter plantning, inden dækning, og igen når dugen er løftet i f. m. andre operationer.

Startgødning til konventionelle grønsagssmåplanter

Når jorden er kold, har planterne generelt svært ved at optage tilstrækkeligt med fosfor. Den gammelkendte startgødning til småplanterne er en blanding af DAP og natriummolybdat, der udsprøjtes/overvandes på hærdepladsen. Dette er især vigtigt i kålplanter.

Standardopskrift pr. 10.000 planter, der er sat til afhærdning:

25 g natriummolybdat + 300 g diammoniumfosfat (DAP) i 50 l vand. Det anbefales at skylle planterne efterfølgende med en tilsvarende mængde rent vand. Få gerne oplyst, om planterne allerede har fået startgødning fra plantetiltrækkeren. Det er både en ekstra omkostning og giver en risiko for at svide rødderne at tilføre DAP i overskud.

Løg

Lagring

Hold godt øje med lagrene nu og på ikke kølede lagre må så vidt muligt kun beluftes, når udetemperaturen er under 5 °C. Temperaturen på lageret skal holdes på 5-6 °C, så længe det overhovedet er muligt. Der er øget risiko for spiring i år, i de marker der var angrebet af løgskimmel.

Hvis der er ledig kapacitet på kølelageret og der er løg på løslager, som er af god kvalitet, kan det lade sig gøre at fylde disse løg i kasser og sætte dem på køl. Det skal selvfølgelig kun gøres, hvis det forventes, at løgene skal gemmes til juni. Flytning til køl giver bedre holdbarhed med hensyn til sygdomme, men håndteringen kan betyde, at spiringen sættes i gang. Især kan det gå hurtigt, efter at løgene tages ud fra lageret. Det skal derfor kun være løg, der er behandlet korrekt med Antergon.

Sålæg

Den aktuelle jordtemperatur er nu på 6-7 °C og prognosen siger at den vil stige de næste dage. Jordtemperatur kan følges på: [Jordtemperatur](#). Så med de temperaturer skal der nu sås, så snart jorden er tjenlig og der kan laves et godt såbed.

Stenfræsning kan kraftigt anbefales, men det kræver lidt tålmodighed; jorden skal være mere tør end til klargøring med såbedsharven. Stenfræsning giver et perfekt såbed og man undgår en del af stenene ved høst. På jord der ikke forårsplojes anbefales det at løsnes forud med en stubharve, inden der køres med stenfræseren.

Husk at kontrollere sådybden. Hvis såbedet er optimalt med fugtighed og struktur, skal løgfrøene sås i 1,5-2 cm's dybde, den skal desuden tilpasses efter vejrudsigten.

Mere end 5 mm regn kort tid efter såning giver en dårligere spiring, så ved udsigt til regn inden for et døgn efter såning, er det bedre at vente til efter regnen.

Hvis det er lidt knoldet og tørt, skal løgfrøene sås lidt dybere, men såning dybere end 2,5 cm frarådes og absolut ikke mere end 3 cm's dybde.

Brug kun frø med høj spireevne (over 90 %). Frøet skal være bejdset med svampe- og insektmidler. Løgfluen kan være totalt ødelæggende, hvis der ikke er brugt insektbejdset frø. Primed frø anbefales for at få en mere ensartet fremspiring.

Efter såning og inden fremspiring af løgene sprøjtes med [Stomp CS](#), [Fenix](#). Der kan måske også anvendes [Boxer](#). For at få den bedste virkning skal sprøjtningen udføres på fugtig jord. Valg af midler og dosering rettes ind efter jordtype. Jo sværere jord, jo højere dosering og mindre risiko ved anvendelse af Boxer. Et godt bud er 1,6 l Stomp CS + 0,35 l Fenix pr. ha. På svær jord kan doseringen af Fenix øges lidt. Det meget vigtigt, at der udføres en god bekæmpelse med jordmidlerne og med så høj dosering som muligt, det gør den efterfølgende ukrudtssprøjtning meget nemmere.

Økologiske løg

Der er leveret en del planteløg fra Holland. Nogle partier er svage, men mange er også ok. Der er fundet manganmangel i et parti, så få det tjekket.

Der må ikke plantes ved udsigt til frost. Potterne skal plantes, så overfladen flugter med jorden og der skal vandes til med det samme.

Gulerødder

Stort set alle de tidlige konventionelle gulerødder dækket med fiberdug er sået. De allerførste hold sået helt tilbage omkring 1. februar står nu med store kimblade. Såning af efterårsgulerødder bør vente til april og vintergulerødderne bør vente til maj måned. Typisk etableres gulerødder i bede med en rækkeafstand på 50 cm. For gulerødder til tidlig høst tilstræbes et plantetal på 60-80 pl pr. m række eller 1,4-1,9 mio frø pr. ha. For sene gulerødder til efterårshøst eller opbevaring øges plantetallet gradvist fra 80 til 110 pl pr. m række eller 2-2,6 mio. frø pr. ha. I økologisk produktion øges mængden af frø lidt mere, da der erfaringsmæssigt tabes yderligere 5-10 % af planterne pga. rodbrand, rensning og håndlugning. De økologiske gulerødder gødes typisk med husdyrgødning op til 80-90 kg N pr. ha. Dernæst supplementes med enten kalivinasse, protamylasse eller patentkali for at nå en tildeling på i alt 80-90 kg N, 25 kg P og 160-200 kg K pr. ha. Ved lave magnesiumtal tildeles ekstra Mg med f.eks. kieserit. Husk at kalivinasse og protamylasse indgår i gødningsregnskabet på samme vilkår som konventionel husdyrgødning og at økologivejledningen stiller krav til vigende kaliumtal eller magnesiumtal for supplerings med hhv. patentkali og kieserit. Gødningen indarbejdes grundigt i pløjelaget inden opsætning af bede. Herefter skal jorden ligge med falsk såbed frem til såning.

De konventionelle gulerødder sprøjtes med jordmiddel Stomp, Fenix og/eller Command straks efter såning på fugtig jord - se sidste nummer af GrønsagsNyt.

I de økologiske gulerødder er falsk såbed det vigtigste redskab til bekæmpelse af ukrudt. Der kan gå 2, 3 eller 4 uger før første hold ukrudt er tændt og i gang med fremspiring, inden der sås gulerødder. Det afhænger typisk af jordtemperatur og nedbør. Vanding kan tænde ukrudt i falsk såbed i en tør periode, men det virker langt fra så effektivt som naturlig nedbør. Umiddelbart inden gulerøddernes fremspiring, brændes. Frem mod tidspunktet for brænding tilses marken dagligt. Jo tættere, man kommer gulerøddernes fremspiringstidspunkt, des mere ukrudt lykkes det også at bekæmpe med brænderen. Det er vigtigt at brænde, mens ukrudtet står med kimblade. Har ukrudtet først sat løvblade, skal der køres langsomt med brænderen. Det nedsætter kapaciteten meget i de få timer, hvor det er vindstille og let at brænde. Primed frø giver hurtig og sikker fremspiring, men er ikke nødvendigvis en fordel i økologisk produktion, hvor vi gerne vil have mest muligt ukrudt til at spire frem inden brænding.

Gulerødder sået i februar.

Pastinak, persillerod

Det er endnu meget tidligt at så pastinak og persillerod. Fremspiring kan let strække sig over en hel måned, når jordtemperaturen er lav. De første tidlige kan sås nu, hvis blot der anvendes primed frø, lavere plantetal og de straks efter dækkes med fiberdug. Det vil sikre hurtigere fremspiring og tidlig høst i august. Det store hold med høst fra sidst i september og henover vinteren bør vente med såning til sidste halvdel af april og med normalt plantetal. Her vil en højere jordtemperatur sikre en hurtigere og mere ensartet fremspiring.

Plantetallet bør normalt være omkring 450.000 og 600.000 planter pr. ha for hhv. pastinak og persillerod. Med en markspiring omkring 75 % skal der sås 600.000 og 800.000 frø pr. ha for hhv. pastinak og persillerod eller ca. 30 og 40 frø pr. meter række ned 50 cm's rækkeafstand i bedene.

Gødningsbehovet ligger omkring 150 kg N, 25 kg P og 150 kg K pr. ha, hvor hovedparten af kvælstofdelen tildeles ad flere gange i juni, juli og august, når planterne begynder at få lidt størrelse og større forbrug af gødning.

Rødbeder

Det er endnu for tidligt at så rødbeder. Risikoen for rodbrand er meget stor, når fremspiringen går langsomt og i våd jord. Hvis det tilmed bliver koldt efter fremspiring, har rødbeder det med at gå helt i stå og blive mørkviolette i bladene. Når varmen kommer, tager det lang tid, før rødbederne liver op og genoptager væksten. Rødbeder sået i lun jord sidst i maj og under gode vækstbetingelser bliver tidligere klar og mere ensartede, end rødbeder sået for tidligt i kold jord.

Hvis man ønsker at lave tidlige rødbeder med såning nu, bør der vælges en tidlig lokalitet med let jord og adgang til vanding. Marken dækkes med fiberdug. Placeret gødskning kan være en fordel for at sikre planterne lettilgængelige næringsstoffer i en kold jord. Her anvendes enten NP 18-20 i de konventionelle eller Øgro 10-3-1 til de økologiske rødbeder.

Jordskok

Jordskokker bør lægges nu, hvor jorden er klar til lægning. Jordskokker tager ikke skade af at blive lagt tidligt i kold jord. Langt hovedparten af jordskokkerne i Danmark er økologisk produceret. Jordskokker lægges typisk i kamme og renses med samme type redskaber som anvendes i kartofler (øko-hypper eller rullestjerne rensere). Her anvendes ofte 75 cm rækkeafstand og 3 knolde pr. meter række. Jordskokker kan også dyrkes i bede og renses med strigle.

For fem år siden gennemførte GartneriRådgivningen demonstrationsforsøg med jordskokker for at undersøge, om udbytte og kvalitet af jordskokker påvirkes af læggeknoldenes størrelse og læggeafstand i rækken. Demonstrationen blev gennemført i tre forskellige sorter.

Konklusionerne var den gang:

- 15 % højere udbytte ved at lægge store knolde frem for små. Formentlig, fordi store knolde sætter flere stængler og dermed flere knolde. Det kan være en fordel at sortere knoldene inden lægning.
- 12 % højere udbytte ved at lægge med 20 cm afstand frem for 40 cm.
- Der ser ud til at være vekselvirkning mellem størrelse og afstand. Afstanden har større betydning for udbytte og knoldstørrelse, når der anvendes små læggeknolde, end når der lægges store læggeknolde.
- Størst udbytte opnås med store læggeknolde og 20 cm afstand. Største knolde opnås med små læggeknolde og 40 cm afstand.
- Samme konklusioner gælder også efter sortering af jordskokker (salgbare knolde mellem 30 og 50 mm).
- Det er sortsforskelle. Nogle sorter er mere følsomme for "læggetæthed" end andre.

Arrangementer

Workshop om holdbarhed på frugt og grønt

Torsdag d. 30. marts, kl. 9.00, Playground, Erhvervsakademi MidtVest, Gl. Landevej 2, 7400 Herning.

[Program](#)

Selv om deadline for tilmelding er overskredet, er du velkommen til at kontakte Dorte Traber Hansen, dth@vifu.net / 21277622 for at høre, om der stadig er plads.

Specielt for løg

18. maj	Ukrudtsmarkvandring hos Leif Søndergaard og Axel Månsson.
Forplejning sponsoreres af BASF.
22. juni	Sommerudflugt til Tåsinge

Læs mere på www.gartneriraadgivningen.dk

Ole Scharff

Tlf: 87 40 66 34 / Mobil: 40 73 19 58
ohs@seges.dk

Lars Møller

Tlf: 40 84 30 11
lrn@seges.dk

Karina Frandsen

Tlf: 87 40 66 12 / Mobil: 21 64 80 85
kfr@seges.dk

Emma Christiani Skov

Tlf: 87 40 66 01 / 30 66 61 78
esko@seges.dk

Pernille Kynde

Tlf: 30 51 62 14
pbk@seges.dk

Richard de Visser

Tlf: 87 40 66 10 / Mobil: 30 53 87 16
rdv@seges.dk

Peder Krogsgård

Tlf: 40 37 46 51
pkf@seges.dk